

การประเมินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

เพชรรัตน์ พวงทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องการประเมินโครงการหนึ่ง
อำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เสนอโดย นางสาว
เพชรรัตน์ พวงทอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา

.....
(อาจารย์ตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 11 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรีย์ ศิริโลกาภิรมย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กวี ศิริโลกาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์โอภาส)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายสมเฒ่า สหกิจโร)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส
ชื่อนักศึกษา	เพชรรัตน์ พวงทอง
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการประเมิน สภาวะแวดล้อม (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (product) ของโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 2 โดยผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 353 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 2,985 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 16 คน เป็นครู จำนวน 78 คน เป็นนักเรียน จำนวน 217คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 42 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทุกฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

การประเมินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับผู้ประเมินในกลุ่มผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ภาพรวมทั้ง 4 กลุ่ม และในแต่ละกลุ่มมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และยังพบว่าในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกันของกลุ่มผู้ประเมินทั้ง 4 กลุ่ม แต่ด้านสภาวะแวดล้อม ผู้บริหารประเมินอยู่ในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด นำเสนอดังนี้

ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายข้อ มีการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยด้านความยากจนเนื่องมาจากความไม่รู้หนังสือ เป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สนับสนุนความต้องการของท้องถิ่นในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน และอันดับสุดท้ายคือ สอดคล้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

เพื่อจัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่ามี 2 รายชื่อ คือ ส่งเสริมการสนับสนุนให้โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยขึ้น และมีความชัดเจนซึ่งทำให้โครงการสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายชื่อ มีจำนวนบุคลากรทางการศึกษา มีอาชีพเพียงพอต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน เป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความเพียงพอของสื่อ อุปกรณ์สอดคล้องกับความจำเป็นของโรงเรียน และอันดับสุดท้ายคือ ความพร้อมด้านทักษะการใช้สื่อ อุปกรณ์ ของครูผู้สอน ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดบุคลากรรับผิดชอบงานบริหารในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียน เมื่อพิจารณาในด้านกระบวนการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีรายชื่อจัดระบบการบริหารยึดรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นสำคัญ เป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ชัดเจน และอันดับสุดท้ายคือ มีการวิเคราะห์ระบบการบริหารและจัดทำแผนภูมิการบริหารงานที่ชัดเจน ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการวางแผนการติดตามและนิเทศระบบการบริหารโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียน ในขณะที่ด้านผลผลิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายชื่อส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้เท่าเทียมกัน ระหว่างโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบทห่างไกล เป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา พบว่ามี 2 รายชื่อ คือ ช่วยให้โอกาสสำหรับนักเรียนทั้งในส่วนภูมิภาคและชนบทห่างไกลได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมากขึ้น และระบบการให้บริการข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ มีความรวดเร็วและทันสมัยมากขึ้น และอันดับสุดท้าย คือ พัฒนาคู่มือสอนในโรงเรียนให้มีความรู้ มีความสามารถก้าวทันเทคโนโลยี ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

Thesis Title Evaluation of the One District One Lab School Project under the Lop Buri Educational Service Area Office 2

Thesis Advisors Assoc. Prof. Dr. Kawee Siriphokapirom
Asst. Prof. Samran Pong-opas

Name Phetcharat Phuangthong

Concentration Educational Administration

Academic Year 2007

ABSTRACT

This research aims to study the results of the project evaluation of the context, input, process, and product of the one district, one lab school according to administrators, teachers, students, and guardians under the Lop Buri Educational Service Area Office 2.

The 353 samples used, obtained by stratified random sampling and drawn from a population of 2,985, were 16 administrators, 78 teachers, 217 students, and 42 guardians of the schools participating in the lab school project under the Lop Buri Educational Service Area Office 2 during the 2006 academic year. All data was obtained using a questionnaire with a reliability rating of 0.98 designed by the researcher and approved by 5 experts. All completed questionnaires were returned. The data collected from September 3-9, 2007 was analyzed to calculate percentage, mean (\bar{X}), and standard deviation (S.D.).

The findings were as follows:

The project evaluation of the one district, one lab school according to administrators, teachers, students, and guardians under the Lop Buri Educational Service Area Office 2 overall and by each individual group was rated at a high level. The input factor, the process, and the product were also rated at a high level as previously mentioned. The administrators rated the context factor at a high level whereas the teachers, the students and the guardians rated it at a moderate level.

When considering each individual aspect ranged in descending order of values and the lowest value, it was found as follows:

The context: the overall context was rated at a moderate level. Thai society and the economic status has developed to reduce poverty caused by a lack of education; this aspect had the highest value followed by a support for local needs in

extending educational opportunity for people and the last aspect was the consistency of the policy and the school environment in order to be used as learning sources for schools and communities respectively. The 2 lowest value aspects were to modernize and clarify the information technology which would help the project attain the goal established.

Regarding the input factor, overall it was found to be at a high level; when considering each individual aspect the sufficiency of the number of professional education personnel and the school management was the aspect with the highest value followed by the instructional media which accorded with the school needs and the last aspect was the skill readiness of teachers in using instructional media. The lowest value aspect was to give the right personnel responsibility for the school management of the one district, one lab school project.

Concerning the process, overall it was rated at a high level; the highest value was the management system in the form of participation of all insiders involved, followed by making a project of the one district, one lab school plan and putting it in the school action plan and the last aspect was an analysis of the management system with a clear management chart respectively. The lowest value aspect was a follow-up plan and a supervision of the project management system in the one district, one lab school.

In regard to the product, overall it was rated at a high level; the highest value was to encourage the school to provide education with equality between the schools in the city and the schools up-country followed by 2 aspects: encourage and make opportunities for more students both in the region and up-country to gain higher education and speed up and modernize the system of supplying information, knowledge, and experience. The last aspect was to develop the schools' teachers to gain knowledge and catch up with the technology respectively. The lowest value was to encourage and increase learning achievement development of the students.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาการประเมินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วย ความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.กวี ศิริโภคานิรมย์ เป็นประธานกรรมการผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์โอกาส ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิด ต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ดร.บัญญัติ จันทร์ดา นางจรรววรรณ แก่นทรัพย์ นางรัชณี ศรีเอี่ยม นางพรทิพย์ ยิ่งสุด และนายสายันต์ พันธุ์ไม้ ที่กรุณาตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา นายตระกูล จันทสุนทร ประธาน สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ และประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ช่วย ศาสตราจารย์สุรวิทย์ ศิริโภคานิรมย์ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษาให้ ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นายสมเฒ่า สหกริ ตลอดจนผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เพชรรัตน์ พวงทอง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การประเมินโครงการ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	9
ความหมายของการประเมินโครงการ.....	11
ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ.....	12
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	14
ประเภทของการประเมินโครงการ.....	15
การวัดและการประเมินโครงการ.....	18
โรงเรียนในฝัน.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนในฝัน.....	29
ความเป็นมาของโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน.....	30
ลักษณะของโรงเรียนในฝัน.....	34
การบริหารโรงเรียนในฝัน.....	40
รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม.....	41
การประเมินสภาวะแวดล้อม (context evaluation : C)	41
การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation : I)	43
การประเมินกระบวนการ (process evaluation : P).....	44
การประเมินผลผลิต (product evaluation : P).....	47

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
งานวิจัยในประเทศ.....	51
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	57
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย.....	95

	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	101
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	103

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ตาราง 2	ร้อยละ และจำนวน เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ประเมิน.....	62
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสภาวะแวดล้อมของกลุ่มผู้ประเมิน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	63
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านปัจจัยนำเข้า ของกลุ่มผู้ประเมิน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	65
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการบริหาร ของกลุ่ม ผู้ประเมินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	67
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านผลผลิต ของกลุ่มผู้ประเมิน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	69
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับผู้ประเมินใน กลุ่มผู้บริหาร.....	73
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับผู้ประเมินใน กลุ่มครู.....	74
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับผู้ประเมินใน กลุ่มนักเรียน.....	74
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับผู้ประเมินใน กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน.....	75
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่ม ผู้ประเมิน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	75

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2 แบบจำลองการประเมินซีไอ.....	23
ภาพ 3 โครงสร้างการประเมินของรูปแบบจำลองซีไอปี (CIPP model).....	27
ภาพ 4 วงจรของไทเลอร์.....	28
ภาพ 5 แสดงองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนในฝัน.....	37
ภาพ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจในแบบจำลองซีไอปีกับประเภทของการประเมิน.....	50